

Nincs mese...!

Kérem, az ilyesmi ízlés dolga. És van pár dolog, ami nem tanulható.

Példának okáért a röpülés. A madár, az tud röpülni.

Az ember meg nem tud. És kész.

Verdessen a karjával, aggasson magára enyvből meg tollból mesterkéltszárnyakat, nem és nem. A viláért se tévesszen meg senkit a sok rakéta, repülőgép, ejtőernyő meg a többi égcsiklandozó vicik-vacak. Nem az ember tanult meg röpülni, hanem a gépei. Az ember részéről ez mindössze a probléma szokásos megkerülése. És hajszálra ugyanez a helyzet azzal is, amiről most szeretnék beszélni.

Szóval, ott tartottunk, hogy ízlés dolga, és ez alighanem olyasmi, ami nem tanulható. Az én családban tudniillik ez a képesség nemzedékek hosszú sora óta öröklődik. Beláthatatlan sora óta, hogy pontos legyek. Nemcsak előkelőbb fölmenőim, a faragott párkányos kandallók, de szerényebb oldalági rokonaink, a nyitott tűzhelyek, és a némiképp jogos elismertségre szert tett polgári cserépkályhák is birtokában voltak. Megkockáztatom, hogy az első hevenyészett tűzrakó helyek is, amelyek körül e röpképtelen, de makacsul karattyoló fajta, az ember bumfordi ősei gyülekeztek. Hát igen. Akár hegyi hágókon ténferegtek, akár locsogós lápokon vagy pompás pampákon, az ember feje mindig csak úgy forrt a tervektől, és mi, igen, mi segítettünk neki esténként, hogy ezek a tervek kiforriják magukat. Mi tápláltuk az ötletek szikráit, hogy úgy mondjam.

Ezek után pedig voltak oly nagyvonalúak, és megfélemeztek rólunk. Eszkábálnak valamit, sima a felszíne, mint a jég, sötét, mint az éjszaka, néhány gombot ügyeskednek még rá, és elnevezik tűzhelynek. Tűzhelynek! Ízlelgessék, kérem, a szót. Holott se tűz, se hely. Elképzelem, hogy egy ilyen idegesítően sima, hideg és nehéz valamit ülnek körül esténként a törzs tagjai. Bámulják. De nincs mit bámulni rajta. Lángnyelvek tánca, mi? Cirmosan hunyorgó parázs, he? Ugyan kérem! Kipattant volna ebből valaha a kerék meg a piramis ötlete? Még beszélgetni se lett volna kedvük körülötte, úgyhogy a nyelvük is megmaradt volna tompa kőkori szakócafélének. Semmi latin meg ógörög!

Képesek tűzhelynek nevezni ezt az arctalan gépezetet, csak mert melegít. A lángnyelvek táncát viszont képernyőn bámulják, előre gyártott képekbe tuszkolva, amit valaha tőlünk tanultak. A tűzhely nekik fémkocka, és a képernyő érdekesebb a kandallónál. Csakhogy a tűzhelyen nincs mit nézni, a képernyőnél meg nem lehet átmelegedni. Igyekezék bármily agyafúrt módon az ember, az mind csak enyv lesz, meg tollseprű, de nem röpülés. Beláthatnák végre, hogy nekem és felmenőimnek, valamint oldalági atyafiaimnak elsődleges ajándéka nem a sült hús, a forró leves vagy a híradó. Létünk értelme nem a reggeli meleg ital, sem az előre gyártott képek újbóli lepergetése. Titokzatos képességünk, amire valaha szövetkeztünk az emberrel, hogy belőlünk, és csakis belőlünk, a bennünk lobogó lángból születhetnek az új mesék.

NACSINÁK GERGELY ANDRÁS